

15.3.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistieliksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Viite: Lausuntopyyntö VM082:00/2015, 25.1.2017

Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninäemme on noin 300 vesihuoltolaitosta kattaen noin 90 % maamme vesihuollosta. Järjestetty vesihuolto kattaa tällä hetkellä talousveden osalta yli 90 % ja jätevesien johtamisen ja käsittelyn osalta yli 80 % Suomen väestöstä. Vesihuoltolaitosten vesijohtoverkostoja on vastaavasti noin 100 000 km ja viemäriverkostoa noin 50 000 km.

Vesilaitosyhdistys kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Ehdotuksen mukaan kuntien tielautakunnat lakkautettaisiin ja niiden tehtävät annettaisiin muille viranomaisille. Johtojen ja muiden laitteiden sijoittajasta tulisi tiekunnan osakas. Lupamenettelyiden keventämiseksi ja selkeyttämiseksi tieoikeuden määrittämää laajennettaisiin. Tieoikeus perustettaisiin jatkossa kulkuoikeuden lisäksi myös sähkö- ja viestintäjohtojen ja muiden tien vaikutuspiirin kiinteistöjen käyttöä palvelevien rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamista varten. Jatkossa tiekunta olisi se taho, joka antaisi luvan johtojen sijoittamiseen yksityistien tiealueelle. Tienkäyttöoikeuteen liittyisi velvollisuus maksaa tien kunnossapitoon liittyviä maksuja.

Vesilaitosyhdistyksen näkemyksen mukaan on hyvä, että tiekunta antaisi luvan johtojen ja laitteiden sijoittamiseen yksityistien alueelle, jos se sujuvoittaisi sijoittamista. Säännös ei saa kuitenkaan toimia esteenä johtojen sijoittamiselle vaihtoehtoisesti muulle alueelle, jos se on tarkoituksenmukaisempaa. Yleensä johdot pyritään sijoittamaan tiealueelle, mutta se ei ole aina vesihuollon kannalta paras ratkaisu. Lisäksi on tärkeää, että vesilain, maankäyttö- ja rakennuslain ja kiinteistönmuodostamislain mukaiset menettelyt ovat edelleen käytettävissä, jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen. Johtojen ja laitteiston sijoittaminen lupa-asian käsittelyn yhteydessä tapahtuu muutenkin vesilain nojalla.

Kohdassa esityksen tavoitteet (3.1 Tavoitteet) todetaan mm. seuraavaa: ”Esitettävällä lailla pyritään antamaan hyvät edellytykset maaseudun erilaisten infrastruktuurijärjestelmien tehokkaalle järjestämiselle ja ylläpidolle. Lakiuudistuksella on tarkoitus mahdollistaa tiekunnille myös muita tehtäviä kuin vain tienpito, kuten jäte- ja vesi-infranhoidon.”

Vesilaitosyhdistyksen näkemyksen mukaan vesihuoltolaitos voi tilata edellä mainittuja tehtäviä laitoksen ulkopuolelta jo nyt. Lisäksi monen tiekunnan alueella toimii vesihuoltolaitoksia, jotka huolehtivat itse infransa hoitamisesta tai tilaavat palveluita alan yrityksiltä. Kiinteistön johdot laitteet kuuluvat vesihuoltolain mukaan liittämiskohdasta alkaen kiinteistönomistajan vastuulle, jolloin kiinteistönomistaja tilaa niihin

liittyviä palveluita. Jos kuitenkin useampi kuin yksi kiinteistö liittyy vesihuoltolaitoksen verkostoon laitoksen toiminta-alueen ulkopuolelta ja kiinteistöt rakentavat erityisen pitkän liittymisjohdon yksityistiealueelle, niin tällaisissa tapauksissa olisi luontevaa, että yhteistä johtoa koskevia päätöksiä tehtäisiin esim. tiekunnassa. Tiekunalle ei tule kuitenkaan antaa sellaista mahdollisuutta, että se voisi vaatia itselleen oikeuden johtojen ja laitteiden huoltamiseen ehtona niiden sijoittamiselle.

Vesi- ja jätevesi-infran hoitaminen vaatii sellaista ammattitaitoa, jota tiekunnalla ei ole sen enempää kuin muillakaan maallikoista koostuvilla yhteisöillä. Kilpailulainsäädännön näkökulmasta on syytä ottaa huomioon, että alueella voi olla sellaisia pienyrittäjiä, jotka voisivat tarjota sanottuja palveluita. Sellaisia ovat esimerkiksi tieisännöitsijät, jotka tarjoavat palveluita tiekunnille. Heitä on noin 200 eri puolilla Suomea. Tieisännöinnistä voisi kehittyä "infraisännöintiä", joka tarjoaisi infraan liittyviä kokonaispalveluita. Vastaavia tehtäviä voitaisiin hoitaa myös esim. osuuskunta- tai muussa yritysmuodossa.

Lakiehdotuksen 47 §:n 2 momentissa sanotaan, että jos 1 momentissa tarkoitettujen rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittaminen on huomattavasti lisännyt tien (*lakiehdotuksesta puuttui tästä kohtaa sana*) tai vaurioittanut sitä, on rakenteen, rakennelman tai laitteen haltija velvollinen korvaamaan aiheutuneet lisäkustannukset. Vesilaitosyhdistys katsoo, että lisäksi tarvitaan johtoja ja laitteita turvaava säännös, joka kuuluisi esim. seuraavasti: "Jos muu tienkäyttö on vaurioittanut tiealueelle sijoitettua rakennetta, rakennelmaa tai laitetta, tiekunta on velvollinen korvaamaan laitteen haltijalle aiheutuneet kustannukset." Lisäksi lakiin tarvitaan säännös, jossa turvataan se, että sijoitettaessa tiealueelle uusia johtoja ja laitteita tulee ottaa huomioon jo ennestään siellä olevat johdot.

Vesilaitosyhdistys on saanut tietoonsa, että viimeaikaiset tutkimuslupapäätökset ovat aiheuttaneet huolta yksityistien käytöstä tutkimustarkoituksiin. Pohjaveden oton lupavalmisteluun liittyy nykyään monipuoliset luontotyyppi-, kasvillisuus-, kalastokartoitukset, jotka tehdään maastossa kulkemalla ja kulkuneuvoina käytetään yleensä henkilöautoa, jolla kuljetaan luontokohteiden lähistölle. Eräissä tapauksissa aluehallintovirasto ei antanut tutkimuslupapäätöksessään lupaa käyttää yksityistietä, vaan se piti hakea tietoimituksessa. Yksitystien tiekunta on voinut estää henkilöautolla kulkeamisen luontokartoitusten tekemistä varten.

Lainsäädäntöä tulee kehittää niin, että edellä mainittuja tilanteita ei enää synny. Henkilöautolla kulkemisen tulee olla sallittua yksityistiellä jokamiehenoikeudella maastossa tehtävien luontokartoitusten takia. Lakiehdotuksen 23 §:n 1 momentin mukaan: "lupaa tien käyttämiseen ei tarvita jokamiehenoikeuden nojalla tapahtuvaan tai muuhun sellaiseen satunnaiseen toimintaan, joka ei selvästi lisää tien kunnossapitokustannuksia." Vähintään kohdan perusteluihin tulee lisätä, että tämä tarkoittaa myös kulkemista tiellä yhteiskunnallisesti tärkeisiin toimintoihin liittyvien, maastossa tehtävien tutkimusten tai kartoitusten takia. Aluehallintovirastolle tulisi lisäksi antaa laissa oikeus päättää tutkimuslupapäätöksessä myös yksitystien käytöstä.

Osmo Seppälä
toimitusjohtaja

Anneli Tiainen
lakiasiain päällikkö